

การพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติ ของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา*

ROLE DEVELOPMENT OF THE THAI MILITARY IN CREATING NATIONAL SECURITY OF ARMED FORCES DEVELOPMENT COMMAND

พัชรีย์ พิพิธสุขสันต์

Patcharee Pipithsuksunt

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

Corresponding author E-mail: tudtu.ss14@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 2) วิเคราะห์หลักธรรมสำหรับพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน 25 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ยุกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้วยการปรับปรุงถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง และสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สนับสนุนการผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผ่านการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ และสนับสนุนการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน 2) หลักธรรมอุปทานิยธรรมพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ดำเนินการประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยทหารประชาชน และผู้นำชุมชนผ่านการรับฟังความคิดเห็นและการจัดทำร่วมกันก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและความไว้วางใจนำไปสู่การประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนและความมั่นคงในระดับพื้นที่ 3) แนวทางการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบคิดหลัก มุ่งสร้างความมั่นคงทางอาหารและอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนผ่านการรวมกลุ่ม การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การพึ่งพาตนเองอย่างมั่นคงส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง ลดความเปราะบาง และดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง

คำสำคัญ: การพัฒนา, บทบาทของกองทัพไทย, ความมั่นคงแห่งชาติ, หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

Abstract

The objectives of this research article are : 1) Study the role of the Thai Armed Forces in supporting the national security work of the Armed Forces Development Command 2) Analyze the principles for developing the role of the Royal Thai Armed Forces to support the national security work of the Armed Forces Development Command 3) Presenting guidelines for

developing the role of the Royal Thai Armed Forces to support the national security work of the Armed Forces Development Command. Qualitative research methods There were 25 important interview informants or people. Data were collected using interviews. Data were analyzed by descriptive analysis. Data were analyzed by descriptive content analysis The research results found that 1) The role of the Royal Thai Armed Forces in supporting the national security work of the Armed Forces Development Command Raise the level of infrastructure by improving gravel roads into paved roads and creating water sources for agriculture to facilitate transportation and support agricultural production. In addition, we also promote the integration of farmers through large-scale farming. and support processing agricultural products to add value and generate income for the community, including raising hybrid beef cattle to create food security and increase income for farmers 2) The principle of Aparihaniyadhamma to develop the role of the Royal Thai Army in supporting national security of the army development command has been implemented. Community meetings have been held to foster cooperation among military units, citizens, and community leaders through listening to opinions and forming joint resolutions, resulting in good understanding and trust, leading to coordination for community development and local security. 3) The guidelines for developing the role of the Royal Thai Army in supporting national security of the army development command have been implemented using the Sufficiency Economy Philosophy as a core framework, aiming to create food and occupational security appropriate to the community context through group formation, utilization of local resources, and secure self-reliance, resulting in strong communities, reduced vulnerability, and self-sufficiency.

Keywords: Development, The Role of The Thai Military, National Security, Armed Forces Development Command

บทนำ

กองทัพไทย เป็นองค์กรของรัฐที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับประชาชนทุกคน โดยเฉพาะการรักษาอธิปไตย และดูแลด้านความมั่นคงในมิติต่าง ๆ ดังนั้น กองทัพไทยจึงต้องเป็นองค์กรที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นทั้งภายในองค์กร และความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน ซึ่งความเชื่อมั่นภายในกองทัพไทยนั้น ถือเป็นพื้นฐานของอาชีพทหาร ความเชื่อมั่นระหว่างทหารด้วยกันเอง ความเชื่อมั่นระหว่างทหารและผู้นำ ความเชื่อมั่นระหว่างทหารและครอบครัว ความเชื่อมั่นระหว่างทหารและประชาชน ความเชื่อมั่นระหว่างทหารและข้าราชการพลเรือนในกองทัพ ล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญที่แสดงถึงผลลัพธ์ของการปฏิบัติหน้าที่ของทหารเพื่อที่จะรักษาและคงไว้ซึ่งความสัมพันธที่ดี อันประกอบไปด้วยความไว้วางใจและความเชื่อมั่นกับประชาชน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ทหารอย่างมืออาชีพจะต้องแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น สร้างความไว้วางใจ มีประสบการณ์เรื่องที่เกี่ยวข้อง มีการบริการที่ซื่อตรง ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และมีความเป็นผู้นำ เป็นต้น ความเชื่อมั่นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการบรรลุความสำเร็จทุกประการของ กองทัพไทย และเพื่อที่จะเสริมสร้างความไว้วางใจภายในกองทัพ การแสดงให้เห็นถึงความสามารถ มีคุณลักษณะและมีพันธะภาระในหน้าที่ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมวินัย ที่เป็นไปตามมาตรฐานจึงเป็นสิ่งจำเป็น ที่ผ่านมาประชาชนชาวไทยมีความมั่นใจในกองทัพและมีความคาดหวังที่จะเห็นกองทัพทำหน้าที่ในการปกป้องประเทศ พิทักษ์ไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติในฐานะเป็นทหารมืออาชีพ ตลอดจน มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ กองทัพจึงควรแสดงให้เห็นถึงความสามารถ การมีจริยธรรม

มีวินัย การมีความมุ่งมั่น มีพันธะภาระ ที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประชาชนชาวไทยมีความเชื่อมั่นในทหารที่จะให้ปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องของการปกป้องประเทศ พิทักษ์ไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ในฐานะทหารมีอาชีพจึงเป็นหน้าที่ที่จะต้องบริการในเรื่องนี้ตลอดจนมีการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, 2564)

บทบาทของกองทัพอย่างเด่นชัดมากเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่นหรือชนบทที่ห่างไกล เพื่อเป็นการต่อต้านการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ด้วยการให้หน่วยทหารในรูปแบบของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ตกเป็นเป้าหมายและกองทัพได้จัดตั้งกองพลพัฒนาขึ้นมาในแต่ละกองทัพภาคเพื่อรองรับภารกิจในการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ กระทรวงกลาโหมมีการจัดโครงสร้างการบริหารออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) สำนักงานรัฐมนตรี 2) สำนักงานปลัดกระทรวง และ 3) กองทัพอากาศ จากการจัดโครงสร้างการบริหารของกระทรวงกลาโหม กองทัพไทยในฐานะที่เป็นหน่วยในสังกัดกระทรวงกลาโหมจึงได้มีการจัดโครงสร้างการบริหาร แบ่งออกเป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ 1) กองบัญชาการกองทัพไทย 2) กองทัพบก 3) กองทัพเรือ 4) กองทัพอากาศ 5) ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกา (พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551, 2551) แล้วหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นหน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการกองทัพไทยเดิมที่มีชื่อหน่วยว่า กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ หรือ กรป. กลางหากพิจารณาภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา (นทพ.) มีหน้าที่หลักในการเสนอแนะนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และดำเนินการพัฒนาประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง สนับสนุนภารกิจของรัฐ พัฒนาชาติ ปกป้องและแก้ไขภัยพิบัติ ช่วยเหลือประชาชน และปฏิบัติการกิจอื่น ๆ ตามมอบหมายภารกิจหลักของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามุ่งเน้นไปที่ 4 ประเด็นยุทธศาสตร์: เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พัฒนาศักยภาพคน ชุมชน พื้นที่ เพื่อสนับสนุนการป้องกันประเทศ สนับสนุนการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของชาติพัฒนาองค์กรแม่ข่ายบัญชาการทหารพัฒนาจะเป็นหน่วยทหาร แต่ภารกิจหลักมุ่งเน้นไปที่ "พลังอ่อน" (Soft Power) การมีทหารเข้ามาเกี่ยวข้องกับภารกิจต่าง ๆ ทั่วไป มักถูกมองว่าเป็นการใช้ "พลังแข็ง" (Hard Power) แต่หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาใช้ "พลังอ่อน" ผ่านภารกิจพัฒนาประเทศชาติ โดยใช้จิตวิทยาทางสังคม เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาพื้นที่สร้างความกินดีอยู่ดีให้ประชาชน (ธนากร คงคำ และสุรพล ราชภัฏนันทารักษ์, 2566)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้แสดงบทบาทเชิงรุกในด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับมิติการพัฒนา เช่น โครงการพัฒนาหมู่บ้านตามแนวชายแดน การสร้างระบบประปาและไฟฟ้าในพื้นที่ทุรกันดาร โครงการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้การพัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือประชาชนในช่วงสถานการณ์ภัยพิบัติ ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ดินถล่ม หรือภัย ภารกิจเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีบทบาทเป็นกำลังสร้างสรรค์ที่เสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติในลักษณะที่บูรณาการทั้งด้านการป้องกันประเทศและการพัฒนาสังคมควบคู่กัน ท่ามกลางสถานการณ์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง อาจพบเห็นบทบาทเริ่มต้นของกองทัพไทยในด้านความมั่นคง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ทหารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กลุ่มทหารที่เน้นใช้ปัญญา ภูมิปัญญาในพื้นที่ชายแดนตามนโยบายรัฐ ปรับวิธีการเชิงใช้อำนาจตามกลไกของรัฐ การใช้ศาสตร์พระราชา และประสบการณ์ ทำให้เกิด รูปแบบการบริหารจัดการรัฐแนวใหม่ สู่สังคมสมัยใหม่ สังคมที่เน้นกิจกรรมการแลกเปลี่ยนมูลค่าทางเศรษฐกิจ การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ภายใต้นโยบายประชารัฐของรัฐบาลปัจจุบัน สนองตอบความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นเจ้านายของข้าราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฐานภาษีจากเม็ดเงินจำนวนมาก นโยบายสาธารณะที่รัฐรับใช้ประชาชนด้วยการบริหารจัดการ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนทั้งคนเมืองและชนบทอย่างเท่าเทียมกัน (บุญทัน ดอกไธสง, 2553) ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงอำนาจรัฐ และตรวจสอบอำนาจรัฐควบคู่กับการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐ กลายเป็นกลไกย่อย ๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล อำนาจที่

แท้จริงทุกระบบอยู่ภายใต้อำนาจความต้องการของประชาชน นโยบายประชารัฐของรัฐบาล หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ใช้ให้เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาตั้งแต่จากระดับท้องถิ่นขึ้นมา โดยมุ่งเน้นให้มีความร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ, เอกชน และประชาชน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสสร้างอาชีพ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย โครงการประชารัฐทำให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และมีความยั่งยืน ซึ่งจะมีชุมชนเป็นตัวดำเนินการหลักในการขับเคลื่อน เพราะคนในท้องถิ่นเองนั้นย่อมรู้ว่าชุมชนของตนเองยังขาดอะไร และต้องการอะไร ทำให้ได้รับประโยชน์ตามความต้องการ และทั่วถึงในชุมชนชายแดน (สมศักดิ์ สุขวงศ์, 2564) การดำเนินการบูรณาการหลักอุปทานนิยม ซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะไม่ให้สังคม ชุมชน หรือหมู่คณะเสื่อมถอย แต่กลับจะทำให้เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน มีทั้งหมด 7 ข้อ ได้แก่ ประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติไว้แล้ว และไม่ล้มสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว เคารพนับถือผู้ใหญ่ในที่นั้น ไม่ข่มเหงผู้อื่น เคารพผู้อาวุโส คำนึงครองผู้ที่ควรอารักขา โดยเน้นการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน การตัดสินใจโดยฉันทามติ และการเคารพความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ชุมชนชายแดนมีบทบาทเป็นแกนกลางในการพัฒนา เนื่องจากประชาชนยอมเข้าใจปัญหาและความต้องการของพื้นที่ตนเองได้ดีที่สุด ส่งผลให้การพัฒนามีความทั่วถึง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (อง.สตตท. 23/21/21)

ด้วยเหตุของปัญหาหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาถึงแม้จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนงานด้านความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ แต่ยังคงขาดการศึกษาที่เป็นระบบเกี่ยวกับประสิทธิภาพและขอบเขตของบทบาทดังกล่าวการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้มีผลลัพธ์เชิงประจักษ์ต่อชุมชนและความมั่นคง แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การสร้างการมีส่วนร่วม และการประเมินผลในระยะยาว ดังนั้นจึงเกิดความจำเป็นที่จะต้องศึกษาการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยผ่านหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติอย่างยั่งยืน เพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์หลักกรรมสำหรับพัฒนาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา สามารถนำไปจัดทำเป็นแนวทางสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
2. เพื่อวิเคราะห์หลักกรรมสำหรับพัฒนาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 7 คน กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน 16 คน กลุ่มที่ 3 พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน 2 รูป รวมจำนวน 25 รูป/คน โดยทำการคัดเลือกโดยใช้แบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกดังนี้ กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำนวน 7 คน คัดเลือกจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และมีหน้าที่ประสานงานหรือสนับสนุนภารกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงและการพัฒนาชุมชน กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชนในพื้นที่ จำนวน 16 คน คัดเลือกจากผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้แทนองค์กรชุมชนที่มีบทบาทในการประสานความร่วมมือกับ

หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และสามารถสะท้อนความคิดเห็น ประสบการณ์ รวมถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง กลุ่มที่ 3 พระสงฆ์นักวิชาการ จำนวน 2 รูป คัดเลือกจากพระสงฆ์ที่มีบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ควบคู่กับการทำงานด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะพระสงฆ์ที่มีความรู้เชิงวิชาการและเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In- depth Interview) เป็นการพูดคุยโดยมีประเด็นการพัฒนabatบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ซึ่งลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นรูปแบบของการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย และผู้วิจัยสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมประกอบเนื้อหา โดยประเด็นหรือหัวข้อในการสัมภาษณ์ สามารถดัดแปลงให้มีความยืดหยุ่น ได้ตามความเหมาะสมแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดเพื่อสอบถามประเด็น การพัฒนabatบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เป็นการพูดคุย สนทนาเหมือนกับการพูดคุยสนทนาในชีวิตประจำวัน โดยผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดและอาศัยประเด็นคำถามบางส่วนที่เกี่ยวข้อง มาเชื่อมโยงกับประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกจากกลุ่มเป้าหมาย โดยประเด็นหรือหัวข้อในการสัมภาษณ์นั้นสามารถดัดแปลงให้มีความยืดหยุ่น ได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยซึ่งการสัมภาษณ์ในรูปแบบนี้ทำให้บางครั้งผู้ถูกสัมภาษณ์ยังไม่รู้ตัวด้วยซ้ำว่าการสนทนานั้นเป็นไปตามการสัมภาษณ์ การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) ทั้งนี้แบบสัมภาษณ์มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ โดยทำการสัมภาษณ์ และพูดคุยตามประเด็นคำถามที่กำหนดไว้กว้าง ๆ พร้อมทำการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยในการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการนั้นผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อแสดงต่อ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ พระสงฆ์นักวิชาการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า และนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่ แยกประเด็น เปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการพิจารณาความสอดคล้องกับสถานการณ์พื้นที่ รวมทั้งแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุป และนำเสนอข้อมูลโดยการเรียบเรียงเนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคมโดยเริ่มจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง เพิ่มปริมาณการใช้ถนนให้กว้างขึ้น สร้างถนนช่วยการเดินทางติดต่อชุมชนข้างเคียงให้ได้รับความสะดวกในการเดินทางและยังมีการดำเนินการจัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร เพื่อลดและป้องกันอุบัติเหตุ ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ บทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภคและเพื่อทำการเกษตร จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อทำ

การเกษตรในช่วงฤดูแล้งปลูกพืชทั้งระยะสั้นและระยะยาว พัฒนาแหล่งน้ำร่วมโดยการขุดสระร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน จัดหาหรือพัฒนาแหล่งน้ำลดปัญหาน้ำท่วมขังพื้นที่ทำการเกษตร สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำประปาหมู่บ้านแก้ปัญหาชะลอความรุนแรงการไหลของน้ำ รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อมเส้นทางจราจร ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน บทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไป **หน่วย**ทหารพัฒนาได้มุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การเลี้ยงโคเนื้อ การเพาะเห็ด และการทอผ้า ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ชุมชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมสนับสนุนให้กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนพัฒนาไปสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่ม โดยให้ความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และการเงิน ทำให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนสามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น และสร้างรายได้ให้กับสมาชิกอย่างยั่งยืน ด้านงานเกษตรผสมผสาน บทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาด้านงานเกษตรผสมผสานหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชน สร้างระบบเส้นทางน้ำ ให้เข้าถึงไร่นา ทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมนำทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ทำเกษตรแบบแปลงใหญ่สนับสนุนน้ำเพื่อการเกษตรทำให้ประชาชนเกิดการรวมกลุ่มและจัดการวางแผนทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ อาศัยสร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดอาชีพ พึ่งพาตนเอง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย

2. วิเคราะห์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างเสริมความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสำหรับการประยุกต์หลักธรรมในการพัฒนาการสร้างเสริมความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักการบริหารนิยธรรม 7 ดังนี้ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ หน่วยทหารพัฒนาจัดประชุมร่วมกับประชาชนและผู้นำชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายระดมความคิดเห็น เสนอปัญหา และกำหนดแนวทางแก้ไข ทำให้เกิดความเข้าใจร่วม ความไว้วางใจ และความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม 2) พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม มุ่งเน้นให้การประชุมมีผู้เข้าร่วมครบองค์ประชุม เพื่อให้มติที่ออกมาเป็นที่ยอมรับ ลดโอกาสเกิดข้อพิพาทภายหลัง สร้างเอกภาพในการดำเนินงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติและไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติแล้ว ผู้เข้าร่วมประชุมทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มติที่เกิดขึ้นเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของทุกฝ่าย สร้างความสมัครสมานสามัคคี และนำไปสู่การทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) เคารพนับถือผู้ใหญ่ ประธานการประชุมถูกคัดเลือกโดยสมาชิก และเป็นผู้แทนของกลุ่ม ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและหน่วยทหารพัฒนา การยอมรับประธานช่วยให้การประชุมเป็นไปด้วยความสงบ และบรรลุเป้าหมายร่วมกัน 5) ไม่ข่มเหงผู้อื่น ใช้การประชุม ความร่วมมือ และการให้เหตุผลแทนการใช้อำนาจควบคุม เน้นการรับฟังความคิดเห็น การใช้ข้อมูล และคุณธรรมเป็นแนวทาง ส่งเสริมความสามัคคี ความปรองดอง และความไว้วางใจ 6) เคารพบูชาผู้อาวุโส ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ของชุมชนและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากร เช่น การจัดการน้ำ การพัฒนาที่ดิน และแหล่งเกษตรกรรม เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และการประสานงานระหว่างรัฐกับประชาชน 7) จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรม ร่วมกันสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน น้ำกินน้ำใช้ และน้ำเพื่อการเกษตร ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาอาชีพที่เหมาะสม จัดทำเวทีประชาชนเพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ทำให้ชุมชนมีภูมิคุ้มกัน แข็งแรง และพึ่งพาตนเองได้ การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมทั้ง 7 ประการของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เป็นกลไก

สำคัญในการพัฒนาชุมชนและเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ โดยเน้นกระบวนการประชุมอย่างสม่ำเสมอและครบองค์ประชุม การตัดสินใจร่วมกันโดยมติที่ทุกฝ่ายยอมรับ การเคารพผู้นำและองค์ความรู้ของชุมชน ตลอดจนการใช้เหตุผลแทนการบังคับ และการร่วมกันสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม หลักการดังกล่าวส่งผลให้เกิดความสามัคคี ความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการพึ่งพาตนเองของชุมชน

3. การพัฒนาการสร้างความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน หน่วยงานได้สนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเลี้ยงสัตว์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการท่องเที่ยวเชิงชุมชน เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ หน่วยทหารพัฒนายังส่งเสริมให้ประชาชนมีวินัยในการใช้จ่าย โดยจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านการเงิน การออม และการลงทุน เพื่อให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการรายได้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ครอบครัวมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาวผลสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ที่หน่วยทหารพัฒนาได้ดำเนินการ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้านความมีเหตุผล หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้สร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมอาชีพ การส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร และการสนับสนุนการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน หน่วยงานได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของชาวบ้าน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และวางแผนพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ทำให้โครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงและเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ หน่วยทหารพัฒนายังส่งเสริมให้ชุมชนนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เช่น การนำพลังงานทดแทนมาใช้ การจัดการขยะมูลฝอย และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้แก่ชุมชน โดยการส่งเสริมให้ประชาชนนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ การสร้างอาชีพเสริม และการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางอาหาร มีน้ำใช้เพียงพอ และมีรายได้ที่มั่นคง นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนในระยะยาว

อภิปรายผล

1. บทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ด้านงานก่อสร้างเส้นทางคมนาคม หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาได้เข้ามาดำเนินการสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐาน ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง จัดทำป้ายเตือนทางโค้ง ป้ายจราจร ลดและป้องกันอุบัติเหตุ ด้านงานจัดหาน้ำกินน้ำใช้หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาสร้างความมั่นคงแห่งชาติด้วยการสร้างแหล่งน้ำใช้บริโภค และเพื่อทำการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำร่วมโดยการขุดสระร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาชนเพื่อรองรับการสร้างอาชีพ และแหล่งอาหารของประชาชน สร้างแหล่งน้ำร่วมกับชุมชนสำหรับทำประปาหมู่บ้าน รวมทั้งสร้างฝายน้ำล้นเพื่อเชื่อมเส้นทางจราจร ด้านงานพัฒนาช่วยเหลือประชาชน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาจะเข้าไปส่งเสริมกลุ่มแปรรูปสร้างอาชีพในชุมชน ส่งเสริมกลุ่มการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสม ช่วยให้ประชาชนให้พึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองรับความมั่นคงชุมชน มีอาหาร มีอาชีพ และมีรายได้ ด้านงานเกษตร

ผสมผสาน หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาดำเนินโครงการเกษตรผสมผสานร่วมกับประชาชน สร้างระบบเส้นทางน้ำให้เข้าถึงไร่นา สร้างเป็นแหล่งทุนและเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร สร้างการมีส่วนร่วมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดอาชีพ พึ่งพาตนเอง เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย สอดคล้องกับ กิตติพิงค์ กาญจนาคม ที่สรุปว่า การกิจของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยกำหนดภารกิจดังนี้ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลชุมชนพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของประเทศให้มีความพร้อมต่อการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร น้ำ และพลังงานรวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาพื้นที่ขอบชายแดนของประเทศและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสนับสนุนเกื้อกูลและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทั้งในและนอกประเทศ (กิตติพิงค์ กาญจนาคม, 2560) และสอดคล้องกับ ธวัชชัย ดะนุติษฐ์ ที่สรุปว่า แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ควรปรับปรุงให้ชุดปฏิบัติการ มีชุดมวลชนสัมพันธ์ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมด้วย การปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรสนับสนุนตามลักษณะปัญหาได้แก่ปัญหาการขาดแคลนน้ำปัญหาอุทกภัย และปัญหาคุณภาพน้ำ โดยกำหนด ข้อเน้นย้ำและเงื่อนไข ให้ชัดเจนโดยเฉพาะเน้นในการสร้างมวลชน การจัดทำโครงการให้หน่วยนำเสนอข้อมูลแหล่งน้ำและเสนอแนวความคิดในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อให้ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ และการป้องกันน้ำท่วมเน้นในการตรวจสอบโครงการได้อย่างโปร่งใส (ธวัชชัย ดะนุติษฐ์, 2561)

2. วิเคราะห์หลักธรรมสำหรับพัฒนาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 ในการพัฒนาบทบาทกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยสร้างความร่วมมือกับประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน ด้านแรก คือ การประชุมอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ประชาชน ผู้นำชุมชน และหน่วยทหารร่วมกันระดมความคิดเห็นแก้ไขปัญหา ด้านที่สอง การมีองค์ประชุมครบถ้วน สะท้อนถึงความพร้อมเพรียงและความรับผิดชอบร่วมกันก่อนดำเนินกิจกรรมหรือการลงมติด้านที่สาม การจัดทำมติร่วมกัน เป็นการรับฟังข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายและสรุปเป็นแนวปฏิบัติที่สร้างความสามัคคีในการทำงาน ด้านที่สี่ การให้การยอมรับประธาน โดยผู้แทนที่ได้รับเลือกจะมีบทบาทสำคัญในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกกลุ่มเพื่อสนับสนุนโครงการ ด้านที่ห้า การไม่ใช้กำลังควบคุม แต่ใช้หลักคุณธรรมและการรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างความสามัคคีและปรองดอง ด้านที่หก การให้ความเคารพต่อองค์ความรู้ สถานที่ และทรัพยากร โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำหรือโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสุดท้าย การให้ความร่วมมือสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน ผ่านการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคง ทั้งหมดนี้ช่วยให้งานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนามีความยั่งยืน โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงของชาติ สอดคล้องกับ ภาส ภาสสัทธา ที่สรุปว่า การนำหลักธรรมอปริหานิยธรรม 7 กับหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน คือ 1) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2) พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชุมชน (ชาววัชชี) เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง 5) บรรดากุลสตรี กุลกุมารีทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออุดคร่าชื่นใจ 6) เคารพสักการบูชาเจดีย์ 7) จัดให้ความอารักขา คุ่มครอง ป้องกัน อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดแนวทางอันดีงาม ในการบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและบุคลากร (ภาส ภาสสัทธา, 2558) และสอดคล้องกับ พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุมะโธ) ที่สรุปว่า รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรมในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2 มีการส่งเสริมให้มีความเข้มงวดกวดขันในพระวินัย ตลอดทั้งกฎ ระเบียบและกฎหมายบ้านเมืองที่เกี่ยวข้อง โดยให้ยึดปฏิบัติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

หากเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ก็ให้มีการผ่อนผันอนุโลม อาศัยหลักอปริหานิยธรรม และพระวินัยเป็นที่ตั้ง มิให้มีการตัดสินด้วยอำนาจแห่งอคติ แต่ให้คำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมตามพระพุทธานุญาตโดยใช้วิธีการ “เข้มงวดกวดขัน ผ่อนผัน และอนุโลม” ตามลำดับสถานการณ์ต่าง ๆ (พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุขเมธ), 2558)

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ด้านความพอประมาณ ประชาชนพัฒนาต่อยอดการดำรงชีวิตให้เหมาะสม ซึ่งเราควรจะมีพอประมาณทั้งการหารายได้และใช้จ่าย ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มทำงานหารายได้ การใช้จ่ายให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือใช้จ่ายเกินตัว และในขณะเดียวกัน ก็ใช้จ่ายในการดูแลตนเอง และครอบครัวอย่างเหมาะสม ด้านความมีเหตุผล ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดประชุมค้นหาความต้องการในชุมชน จัดทำแผนพัฒนาและจัดทำโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตสนองตอบความต้องการ และการลงทุนของภาครัฐก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทำให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน จัดโครงการสนับสนุนต่อยอด การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเกิดเป็นภูมิคุ้มกันจากการมีอาหารมีน้ำใช้เพื่อการดำรงชีพ มีภูมิคุ้มกันจากการสร้างรายได้ การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สิ่งเหล่านี้เป็นภูมิคุ้มกันที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยทหารพัฒนาที่เข้ามาสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีจนเกิดเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถสร้างรายได้และดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ กันต์ อินทวงศ์ ที่สรุปว่า การพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และการรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้ แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงที่ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีและการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนและสังคมโดยรวม (กันต์ อินทวงศ์, 2556) และสอดคล้องกับ วิทยา จันทร์แดง ที่สรุปว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน การประกอบอาชีพ การจัดการทรัพยากรในชุมชน และการพัฒนาองค์กรในชุมชน (วิทยา จันทร์แดง, 2556) และสอดคล้องกับ สุวกิจ ศรีปัดถา ที่สรุปว่า การประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน คือ ต้องให้ผู้ประกอบการเรียนรู้เข้าใจหลักการอย่างจริงจังและควรประกอบการโดยยึดหลักปฏิบัติคือต้องมีความรู้ ต้องมีคุณธรรมทำกิจการโดยมีเหตุผลพอประมาณและสามารถคุ้มกันตนเองได้ชุมชนเองได้ให้ยืนบนขาตนเองได้ (สุวกิจ ศรีปัดถา, 2559) และยังสอดคล้องกับ สุวรร พัฒนธีรวงศ์ ที่สรุปว่า การนำหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ไปปรับใช้กับการพัฒนาอาชีพ การจัดการน้ำ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถช่วยให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และสร้างความร่วมมือระหว่างทหารกับประชาชนอย่างยั่งยืน (สุวรร พัฒนธีรวงศ์, 2562)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา โดยการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้วยการปรับปรุงถนนลูกรังให้เป็นถนนลาดยาง และสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สนับสนุนการผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรผ่านการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ และสนับสนุนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดของเกษตรกร และเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นกับเศรษฐกิจมหภาค ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกองทัพไทยในการเป็นกลไกขับเคลื่อนความมั่นคงด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ หลักธรรมอปริหานิยธรรมพัฒนาบทบาทของกองทัพไทยสนับสนุนความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ได้ดำเนินการประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยทหาร ประชาชน และผู้นำชุมชนผ่านการรับฟังความคิดเห็นและการจัดทำมติด่วนร่วมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีและความไว้วางใจนำไปสู่การ

ประสานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาชุมชนและความมั่นคงในระดับพื้นที่ การยึดหลักธรรมดังกล่าวยังช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรม ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน รวมถึงทำให้การพัฒนาชุมชนมีทิศทางที่สอดคล้องกับความต้องการและคุณค่าของประชาชนในพื้นที่ แนวทางการพัฒนาบทบาทของทพทไทยเพื่อสนับสนุนงานความมั่นคงแห่งชาติของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบคิดหลัก มุ่งสร้างความมั่นคงทางอาหารและอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนผ่านการรวมกลุ่ม การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น การพึ่งพาตนเองอย่างมั่นคง ส่งผลให้ชุมชนเข้มแข็ง ลดความเปราะบาง และดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียง กระบวนการนี้ยังส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนและเพิ่มศักยภาพการจัดการตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความมั่นคงในระดับฐานราก ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ภาครัฐควรกำหนดนโยบายสนับสนุนการบูรณาการระหว่างกองทัพ หน่วยงานราชการ และชุมชนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในระดับพื้นที่ ผลักดันให้เกิดนโยบายด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยเน้นการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนาควรจัดการประชุมและเวทีประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ควรพัฒนาศักยภาพกำลังพลด้านการทำงานร่วมกับชุมชน เช่น ทักษะการสื่อสาร การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่นที่มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น พื้นที่ชายแดนภาคเหนือหรือภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

- กันต์ อินทวงศ์. (2556). การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของคนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- กิตติพงศ์ กาญจนาคม. (2560). แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579). กรุงเทพมหานคร: การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 59.
- ธนากร คงขำ และสุรพล ราชภัณฑารักษ์. (2566). บทบาทของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากับความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564. วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์, 6(2), 214-242.
- ธวัชชัย ดะนุติษฐ์. (2561). แนวทางการพัฒนาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปิงของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กรณีศึกษาแม่น้ำลี้และลำน้ำแม่ทา. กรุงเทพมหานคร: การป้องกันราชอาณาจักรรุ่นที่ 60.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2553). การจัดการองค์การ. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิพิธพัฒนโสภณ (สุบิน สุเมโธ). (2558). รูปแบบการพัฒนาการปกครองคณะสงฆ์ตามหลักอปริหานิยธรรม ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551. (2551). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 26ก หน้า 35 (1 กุมภาพันธ์ 2551).
- ภาส ภาสสิทธิ์. (2558). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- วิทยา จันทรแดง. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). การศึกษาของกองทัพรองรับศตวรรษที่ 21 ประเด็นความคาดหวังของสังคมและประชาชนต่อกองทัพไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้าร่วมกับศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

- สมศักดิ์ สุขวงศ์. (2564). กองทัพกับการพัฒนาประเทศ : บทเรียนจากหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา. วารสารความมั่นคงศึกษา, 12(2), 45-62.
- สุวกร พัฒนธีรวงศ์. (2562). การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: กรณีศึกษาโครงการพัฒนาชุมชนของหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา. ลพบุรี: พัฒนาสาสน์.
- สุวกิจ ศรีปัดถา. (2559). การประยุกต์หลักการจัดการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.